

UNIVERSITAS CAROLINA PRAGENSIS
Univerzita Karlova v Praze
Fakulta sociálních věd
Smetanovo nábřeží 6
110 10 Praha 1
Telefon 222 112 111

Institut politologických studií
PhDr. Petr Just
U Kříže 8-10
158 00 Praha 5
Telefon: 251 080 260, 251 080 261
Fax: 251 080 265
E-mail: just@fsv.cuni.cz

Oponentský posudek na diplomovou práci **Příčiny vzniku třetí Švehlovy vlády v roce 1926**,
autorka: Helena Slavíková, IPS FSV UK, zimní semestr 2005/2006

Diplomová práce Heleny Slavíkové se zabývá faktory, které ovlivnily vytvoření jediné pravicové vlády v období tzv. první republiky. Jedná se o téma, kterému nebylo doposud v odborné historické či politologické literatuře věnováno tolik prostoru, kolik by si tento unikátní prvorepublikový jev zasloužil.

Na úvod je nutné podotknout, že obdobná práce již na IPS v minulosti vznikla, konkrétně se jednalo o bakalářskou práci Lady Šušlíkové z roku 2001 „Třetí Švehlova vláda 1926-1929“. V rámci oponentury jsem sice zjistil, že Slavíková se s prací Šušlíkové seznámila, mohu však konstatovat, že předkládaná práce je rozhodně prací původní. Jediné, co bych mohl vytknout, je skutečnost, že Slavíková neuvedla práci Šušlíkové do soupisu použité literatury. To je však věc, na kterou zřejmě bude nutné reagovat při obhajobě. Nelze totiž prokázat, ale ani vyloučit, zda Slavíková při psaní své práce využila bakalářskou práci Šušlíkové. Samotná skutečnost, že ji měla v ruce, ještě neprokazuje, že ji skutečně využila. Celková struktura textu (osnova) je sice podobná, je však logická a je velmi pravděpodobné, že by obdobnou strukturu měla kterákoli práce na toto téma. Doporučuji, aby se Slavíková k této otázce vyjádřila při obhajobě.

Pokud jde o vlastní obsah práce, dal by se rozdělit do dvou bloků. V prvním bloku (kapitola 2) popisuje autorka obecné aspekty fungování prvorepublikového politického systému a jeho jednotlivých prvků. Velký důraz je zcela přirozeně (s ohledem na vlastní téma práce) věnován podobě stranického a volebního systému a jednotlivým aktérům – ať již politickým stranám, osobnostem nebo jiným centřům vlivu (Hrad, Pětka). Stranou nezůstávají ani další charakteristiky první republiky, které měly výrazný vliv na podobu politického systému a praktickou politiku (národnostní a sociální struktura, menšinové a jazykové zákonodárství).

Druhý blok (kapitoly 3 a 4) je pak věnován jádru práce, tedy důvodům, příčinám a předpokladům vzniku třetí Švehlovy vlády. Tento blok otevírá autorka analýzou voleb z roku 1925, sestavením druhé Švehlovy koaliční vlády, jejím krachem, přechodným obdobím fungování úřednické vlády Jana Černého až k vytvoření třetí Švehlovy vlády. Zde je velký důraz kladen na programovou interakci jednotlivých subjektů vstupujících do koalice, což je přirozené, neboť se jednalo do té doby o jedinou relativně programově homogenní koalici. Užitečné je sledovat autorčinu analýzu postoje německých stran k problematice vytvoření této vlády.

Práce je celkově na poměrně vysoké odborné úrovni, přesto se do ní dostalo pár drobných nepřesností či pochybení. Za nepřesnou bych označil formulaci, že „československý parlament byl pokaždé předčasně rozpuštěn s výjimkou období 1929-1935“ (s. 19). Za parlament musíme považovat orgán složený ze dvou komor, přičemž volební období Senátu bylo osmileté a ten tedy byl vždy rozpuštěn předčasně (zvláště, když se tato věta vyskytuje

UNIVERSITAS CAROLINA PRAGENSIS
Univerzita Karlova v Praze
Fakulta sociálních věd
Smetanovo nábřeží 6
110 10 Praha 1
Telefon 222 112 111

Institut politologických studií
PhDr. Petr Just
U Kříže 8-10
158 00 Praha 5
Telefon: 251 080 260, 251 080 261
Fax: 251 080 265
E-mail: just@fsv.cuni.cz

v rámci kapitoly o volebním řádu Senátu). Výše uvedená formulace je vlastně pravdivá jen pro Poslaneckou sněmovnu. Na stranách 55 a 61 narazí čtenář na protiřečící si teze:

- s. 55: „..... trvalo určitou dobu, než se Šrámkovi podařilo získat straně veřejnou důvěru a podporu vzhledem k protikatolickým náladám mezi obyvatelstvem.“
- s. 61: „Lidová strana se stejně cítila posílena a to tzv. Marmaggiho aférou, předpokládala, že v převážně katolickém Československu pomůže tento incident zlepšit jejich pozice u voličů.“

Práce je psaná velmi čtivě, vyskytuje se tam minimum překlepů a gramatických chyb. Čtenáře jistě potěší, že sem tam je text vystřídán barevnými grafy (výsledky voleb atd.). Za pozitivum diplomové práce je nutno označit práci s prameny a literaturou. Autorka hojně čerpala z primárních zdrojů, mj. i stenografických záznamů z jednání Národního shromáždění. Práce obsahuje všechny formální náležitosti a drží se schváleného projektu. **Doporučuji** proto diplomovou práci Heleny Slavíkové **k obhajobě** a navrhuji hodnotit **výborně** či **velmi dobře** (s ohledem na průběh obhajoby).

V Praze dne 26. ledna 2006

Petr Just/IPS FSV UK